

τοῦ μαλλίου μου πολλά ἔχω νὰ λέγω, | βουρτσίζουσι, κτε-
νίζουσιν καὶ νήθουσι τὸ νῆμα».

1) Καθαρίζω τι διὰ βούρτσας κοιν.: *Βουρτσίζω* τὸ
καππέλλο-τὸ φόρεμα-τὸ παλτό κττ. κοιν. Συνών. *βουρ-*
τσάρω. 2) Στιλβώνω τι διὰ βούρτσας κοιν.: *Βουρτσίζω*
τὰ παπούτσια. Συνών. *γυαλίζω*, *λουστράρω*. 3) Κα-
θαρίζω τὴν κάνναβιν δι' εἰδικῆς βούρτσας Κύπρ. Πόντ.
(Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ.: *Ἐβούρτσια* τὸ καννάβ' Τραπ. Ζόρικα *βουρτσίεται* αὐτὸ τὸ καννάβ' (αὐτὸ=τοῦτο) Ὁφ.

β) Ἀποσπῶ, μαδῶ Πόντ. (Ματζούκ. Οἰν.): *Βουρτσίζω*
τὰ μαλλία μου Οἰν. *Βουρτσίζω* τὸ κλαδὶν (μαδῶ τὰ φύλλα
του) Ματζούκ. 4) Κτυπῶ τὸ γάλα διὰ τὴν ἐξαγωγήν
τοῦ βουτύρου Λεξ. Αἰν. 5) Ὀλισθαίνω, ἐκφεύγω Πόντ.
(Ἱμερ. Κερασ. Ματζούκ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ. α.): Τὸ
μαδαίρ' ἐβούρτσειεν ἀσ' σὸ δέρι μ' κ' ἐρροῦξεν ἀφ' αὐτοῦ
μαχαίρι ἐγλίστρησεν ἀπὸ τὸ χέρι μου κ' ἔπεσε κάτω)
Χαλδ. Συνών. *γλιστρώ*, *ξεφεύγω*. 6) Μόλις προ-
βάλλω μακρόθεν ἐρχόμενος Πόντ. (Ἱμερ. Κερασ. Σταυρ.
Τραπ. Χαλδ. κ. α.): *Ἐβούρτζιξεν* ἀσ' σὸ ρακάν' ἀπάν'
(ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου) Ἱμερ. *Ἐβούρ-*
τσίξεν ὁ ἦλεν (=ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος) Σταυρ. || Ἄσμη.

Χριστέ μου, κὲ ἄς ἐβούρτσειεν κἀνένας καβαλλάρης!
τὸν λόγον αὐτ' κ' ἐπλέρωσεν, φουρτσίζει καβαλλάρης
Κερασ.

βουρτσισαῖ ἡ, Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

Βουρτσισαῖ 1, ὁ ἰδ.

βούρτσισμα τό, κοιν. *βούρτσισμαν* Πόντ. (Τραπ.
κ. α.) *βούρτσιαγμαν* Πόντ. (Σταυρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

1) Ἡ πρᾶξις τοῦ βουρτσίσματος, ὁ καθαρισμὸς διὰ
τῆς βούρτσας κοιν.: Τὸ βούρτσισμα τῶν φορεμάτων κοιν.

2) Ὀλίσθησις, γλίστρημα Πόντ. (Σταυρ.) 3) Πα-
ρουσίασις, ἐμφάνισις Πόντ. (Σταυρ.): *Ἀσ' σὸ βούρτσιαγμα σ'*
ἐγνώρισα σε (ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν σὲ ἐγνώρισα).

βουρτσίστρα ἡ, ἀμάρτ. *βουρτσίστρα* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βουρτσίζω*.

Γυνὴ ἐργαζομένη εἰς τὸ βούρτσισμα καννάβεως: Ἄσμη.
Κ' ἡ πεθ-θερά της δούλιστα κ' ἐκείνη ἡ ἰδγία βουρτσίστρα
ἐβάλαν τὴν κ' ἐβρούτσειεν πὺν τὸ πρῶι ὡς τὸ βράδυ.

βουρτσίτσα ἡ, σύννηθ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐς. *βούρτσα* διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσα.

Βουρτσάκι 1, ὁ ἰδ., σύννηθ.: Τὰ ἔφαε πρὸς τὰ δόντια
της τρῖψε τρῖψε μὲ τὴ βουρτσίτσα.

βουρτσόξυλο τό, Λευκ.—Λεξ. Αἰν. Βλαστ. 287 Δη-
μητρ. *βουρτσόξ'λου* Θεσσ. (Δερελ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρ-
τοτ. Λεπεν.) *βουρτσόξυλο* Ἡπ. (Πρέβ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *βούρτσα* καὶ *ξύλο*.

1) Ξύλον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου προσαρμόζεται ἡ
βούρτσα Λεξ. Δημητρ. 2) Ξύλον μὲ δίσκον τρυπητὸν
προσηρμοσμένον κατὰ τὸ ἓνα ἄκρον, διὰ τοῦ ὁποίου
κτυποῦν ἐντὸς εἰδικοῦ δοχείου τὸ γάλα πρὸς ἐξαγωγήν
τοῦ βουτύρου ἐνθ' ἄν.: Τοῦ γάλα τοῦ κουπανᾶν 'ς τὴ
βούρτσα μὲ τὸν βουρτσόξ'λου Αἰτωλ. Συνών. *βούρτσα* 4.

* **βουρτσόπουλλον** τό, φουρτσόπον Πόντ. (Τραπ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐς. *βούρτσα* διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -πουλλον, δι' ἣν ἰδ. -πουλλος.

Βουρτσί 3, ὁ ἰδ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

βουρτσόσκοινο τό, ἀμάρτ. *βουρτσόσκοινο* Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐς. *βούρτσα* καὶ *σκοινί*.

Κατὰ πληθ., σχοινία τὰ ὁποῖα δένονται εἰς τὸ ροδάνι.

βοῦς ὁ, Θάσ. Θήρ. Ἰκαρ. Κάμπ. (Ἑλυμπ. κ. α.)
Κύπρ. Ρόδ. Σύμ. Τήλ. Χίος (Καρδάμ. κ. α.) *βοῦ* Τσα-
κων. *βὸς* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *βούα* Καλαβρ. (Μπόβ.)
βοῦς ἡ, Χίος *βούα* ἡ, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ ἀρχ. οὐς. *βοῦς*.

Τὸ ζῷον βόει 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Φρ. *Δίκερος εἶναι*
ὁ βὸς, ἕνας εἶναι ὁ Θεὸς Ἀπύρανθ. Καματερὲ *βοῦ* (ἐπὶ
ἀόκνων) Τσακων. *Θαρεῖ πῶς τοῦ φαγαν τὸν βοῦν του* (ἐπὶ
τοῦ λίαν ἐχθρικοῦ διακειμένου) Κάμπ. *Ἐχει τὸν βοῦν*
μέσα της (ἐπὶ κακῆς καὶ διεφθαρμένης γυναικὸς) Ρόδ.
|| Παροιμ. *Κατὰ τὸν ἄντραν τὸ σπαθί, κατὰ τὸν βοῦν*
τ' ἀλέτρι (ὅτι τὰ πάντα πρέπει νὰ εἶναι σύμμετρα καὶ ἀνά-
λογα) Κάμπ. *Ὁ βοῦς ἂν ἐν ἐλόνευκεν κὲ ὁ νεὸς ἂν ἐν*
ἐθέριξεν κ' ἡ κόρη ἂν ἐν ἐγέννα, ποτ-τέ τους ἐν ἐγέναν.
Κύπρ. *Ἐγύριεν ὁ γάδαρος νὰ πῇ τὸν βοῦ χειλάτσο* (ἐπὶ
τῶν ἐπιρριπτόντων εἰς τοὺς ἄλλους τὰ ἴδια αὐτῶν ἐλατ-
τώματα) Τήλ. *Ἀναγάζε ὁ βοῦ τὸν ὄνε τζαὶ νὶ ἐπέτσε*
χειλαρᾶ (περιέπαιξεν ὁ βοῦς τὸν ὄνον καὶ τὸν εἶπε χει-
λαρᾶ, συνών. τῇ προηγουμένῃ) Τσακων. *Ἄλλα 'χω γώ,*
τὸ βοῦ γυρεύω (ἐπὶ τῶν ἐμμενόντων εἰς τὴν ἐπίτευξιν
τοῦ σκοποῦ των) Κάμπ. *Ὅλον τὸν βοῦν ἐφάγαμεν κ' εἰς τὴν*
οὐραν' ποστάσαμεν (ἐπὶ τοῦ ἐπιτελέσαντος τὸ μέγιστον
τοῦ ἔργου, ἀποκάμνοντος δὲ περὶ τὸ τέλος) Ρόδ. *Εἶες*
μαῦρο βοῦ; — *Μῆτ' ἄσπρο μῆτε μαῦρο* (ὅτι δὲν πρέπει νὰ
ἀναμειγνύεται τις εἰς ξένας ὑποθέσεις μαρτυρῶν τι αὐτόθι.
|| Γνωμ. *Ἀν τὰ Φῶτα φωτεινὰ καὶ τὰ Λαμπρὰ εἴν' σκο-*
τεινὰ, χαρὰ 'ς τὸν βοῦν καὶ τὸ ζευγᾶ Θήρ. || Αἰνιγμ. *Ἐνας*
βοῦς γονατιστὸς καὶ τὸ στόμαν' ἀνοικτὸν (ὁ κλίβανος) Κύπρ.
Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Θάσ. Σέριφ.

βουσβουστέρα, ἰδ. *βουζβουστέρα*.

βουστάσιο τό, λόγ. σύννηθ. *βουστάσι* Λεξ. Βλαστ. 286.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐς. *βουστάσιον*.

Στάβλος ἀγελάδων.

βούστομα τό, Σκυρ. Χίος — Λεξ. Βλαστ. 296 Δη-
μητρ. *βόστομα* Χίος

Ἐκ τῶν οὐς. *βοῦς* καὶ *στόμα*.

Πλέγμα σακκοειδὲς τιθέμενον περὶ τὸ ρύγχος βοῶν
καὶ ἄλλων φορηγῶν ζώων κατὰ τὸν θερισμόν καὶ τὸ
ἀλώνισμα διὰ νὰ μὴ τρώγουν τοὺς καρπούς, κημὸς. Συ-
νών. *βοζδόστομα* 2, *βουστομίδα*, *μουρίστρα*, *μού-*
ριστρο.

βουστομίδα ἡ, Κρήτ. *βοστομίδα* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *βούστομα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.
-ίδα.

Βούστομα, ὁ ἰδ.

βούστροφο τό, Ἡπ. (Χιμάρ.) Κέρκ. *βούστριφο* Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *βούστροφος* = ὁ ὑπὸ βοῶν ἡρο-
τριωμένος.

Μέρος γῆς ὅσον δύναται νὰ ἀρόσῃ ζεύγος βοῶν ἐν
μῇ ἡμέρᾳ. Συνών. *ζευγαρῶς*.

βουσινκεῖ ἡ, Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ.
βουσ'κεῖ Κεφαλλ.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. *βο-*
σινκεῖ Ἀμοργ. *βουσ'κεῖ* Τήν. *γουσ'κεῖ* Λεξ. Δημητρ.
(λ. *βουσινκεῖ*) *ἀβουσ'κεῖ* Ἰμβρ. *ἀβουσινκεῖ* Κάλυμν. Κῶς
Χίος.

ΤΟΜ. Δ' — 12

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκ τοῦ οὗς. βούσυκο κατὰ τὰ εἰς -εἰς ὄν. φυτῶν. Εἶδος συκῆς παραγωγῆς βούσυκα, ἥτοι μεγάλα συνήθως σῦκα. Συνών. βοξδοσυκιά.

βούσυκο τό, Ἀττικ. Κεφαλλ. Λευκ.—Λεξ. Βερ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 280 Πρω. βούσ'κο Κεφαλλ. Τήν.—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. βόσυκο Ἀμοργ. Ἰκαρ. Σύμ. βότσυκο Ἡπ. ἀβόσυκο Κάλυμν. Κῶς Λέρ. Χίος ἀβόσ'κον Ἰμβρ. δόσ'κον Στερελλ. (Δωρ.) γούσ'κο Λεξ. Δημητρ. (λ. βοῦσυκο) ἀγόσυκο Χίος βόσυκος ὁ, Κέως βόσυκας Κέως. βόσ'κας Τήν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὗς. βούσυκον. Πβ. Ἡσύχ. «βούσυκα τὰ μεγάλα σῦκα». Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1 (1941) 9.

1) Μέγα καὶ εὐχυμον σῦκον Ἀμοργ. Ἀττικ. Ἡπ. Ἰκαρ. Ἰμβρ. Κάλυμν. Κεφαλλ. Κέως Κῶς Λέρ. Λευκ. Τήν. Χίος—Λεξ. Βερ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. ἐνθ. ἄν. Πρω. Δημητρ. Πβ. ἀσπροβούσυκο. Συνών. βοξδόσυκο. 2) Τὸ ἐντελὲς ἄωρον σῦκον Στερελλ. (Δωρ.) 3) Εἶδος σῦκου μικροῦ καὶ λευκοῦ Σύμ. [*]

βούτα ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ.

1) Ἡ κατάδυσις εἰς τὸ ὕδωρ διὰ τῆς κεφαλῆς πολλαχ. : Κάγω βούτες Συνών. βουτακιά, βούτη, βουτιά Α 1.

11) Ἀποπληξία Ἡπ. : Νά σ' πέσ' βούτα ἢ νὰ σ' πέσ' κακὴ βούτα! (ἀρά).

* **βουτάγκαθο** τό, βουτάχαντον Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ καὶ τοῦ οὗς. ἀγκάθι, παρ' ὃ καὶ ἀχάντιν.

Τὸ φυτὸν βάτος (rubus fruticosus). Ἡ σημ. ἐκ τοῦ ὅτι καταδύεται εἰς τὴν γῆν καὶ ριζοβολεῖ διὰ καταβολάδος.

βουτακήθρα, ἡ Νάξ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτακιά καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ήθρα.

Τὸ πτηνὸν ὑδροόρνις ἡ μέλαινα (fulica atra) Συνών. βουτακίδι.

βουτάκι τό, ἀμάρτ. βουτ-τάκι Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βούτα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι. Τὸ διὰ καταβολάδος φυτευθὲν φυτόν.

βουτακιά ἡ, Κρήτ.—Λεξ. Βλαστ. 308 Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Κατάδυσις εἰς τὸ ὕδωρ συνήθως τῆς θαλάσσης ἐνθ' ἄν. : Ἄσμ.

Παίζει τὴν πρώτη βουτακιά καὶ πάει ὡς τὴ μέση Κρήτ.

Μ' ἀπῆς ἐμαζωχτήκανε, παίζει τὴ βουτακιά δου κα ἀρπῆ δσοὺς ἐμπόρεσε, γεμίζει τὴ γουλιὰ δου αὐτόθι. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βούτα I.

βουτακιάζω Λεξ. Δημητρ. βουτ-τακιάζω Ρόδ. βουτακιάζω Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτακιά.

1) Μετβ. βυθίζω, βαπτίζω τι εἰς τὸ ὕδωρ Λεξ. Δημητρ. Ἀμετβ. βυθίζομαι εἰς τὸ ὕδωρ Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ. ἄ.) : Ἄσμ.

Σὰ χῆνα ἀνασκουμπώθηκε, σὰν πάπια βουτακιάζει Κάρπ. Συνών. βουτῶ. 2) Εἰσάγω εἰς τὴν γῆν, φυτεύω κλάδον φυτοῦ ὡς καταβολάδα διὰ νὰ παραχθῇ ἐξ αὐτοῦ νέον φυτὸν Ρόδ. Συνών. βουτακίζω 2, καταβολιάζω.

βουτακίδι τό, Κέρκ. (Ἀργυροῦδ. κ. ἄ.) Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

Βουτακήθρα, ὁ ἰδ.

βουτακίζω ἀμάρτ. βουτ-τακίζω Ρόδ. βουτακῶ Λεξ. Βλαστ. 308 Δημητρ. βουτακῶ Κρήτ. (Ρέθυμν.). Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι.

1) Μετβ. βυθίζω τι εἰς τὸ ὕδωρ Λεξ. Δημητρ. : Νὰ βουτακίσῃς ἀποβραδὺς τὰ ροῦχα. Καὶ ἀμετβ. βυθίζομαι Λεξ. Βλαστ. ἐνθ. ἄν. 2) Βουτακιάζω 2, ὁ ἰδ., Ρόδ.

βουτακίνα ἡ, Σέριφ.

Ἐκ τοῦ οὗς. βουτάκι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίνα.

Πτηνὸν θαλάσσιον (podiceps minor). Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουτηχτάρα.

βουταλίδα ἡ, Σκῦρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδα.

Θαλάσσιον πτηνὸν μὲ μακρὸν λαιμὸν καὶ οὐρὰν μὲ ὀλίγα πτερὰ Πβ. βουτακήθρα, βουτακίνα.

βουταλίδι τό, Στερελλ. (Μεσολόγγ.) βουταλίδιν Κύπρ. (Γερμασ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι.

1) Θαλάσσιον πτηνὸν (podiceps minor καὶ podiceps auritus) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) 2) Τὸ πτηνὸν Κυπριακὴ αἰθουα (cinclus Olympicus) Κύπρ. (Γερμασ.)

βουταλίζω Πόντ. (Ἀργυροῦδ. Κερασ. Κοτύωρ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτάλι < βουτῶ.

1) Μετβ. βυθίζω τι ἐντὸς ὕδατος ἢ ἄλλου ὕγρου ἢ ὑδατοῦς σώματος ἐνθ. ἄν. : Ἐβουτάλιτσα τον ἀπέσ' ἔς σὸ λιμνὴν Κοτύωρ. Μὴ βουταλίσῃς τὸ δέρι σ' ἀπέσ' Πόντ. 2) Ἀμετβ. βυθίζομαι που ἐνθ' ἄν.

βουτάλισμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ.) βουτάλιγμαν Πόντ. βουτάλιμα Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουταλίζω.

Καταβύθισις.

βουταναριὰ ἡ, ἐνιαχ. βουτουναριὰ ΚΘεοτόκ. Βιργ. Γεωργ. 16 βουταμαρία Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *βουτανάρι < βουτῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιά. Παρὰ Δουκ. βουταμαριά.

Τὸ πτηνὸν αἰθουα πολλαχ. : Ποίημ.

Τόμον γοργὰ οἱ βουταναριῆς πετοῦν ἀπὸ τὴ μέση τῆς θαλάσσης καὶ ἔς τοὺς γιγαλὺς τὰ κράσμάτα τοὺς φέρουν ΚΘεοτόκ. ἐνθ. ἄν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουτηχτάρα.

βούτας ὁ, Ἀθῆν. Πειρ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ.

Ὁ σφετεριστὴς, ὁ κλέπτης : Μόνο γὰρ βούτας εἶναι καμωμένος. Ἐγινε βούτας καὶ τὸν ἀποκλήρωσε ὁ πατέρας του.

βουτεῖ τό, ἀμάρτ. βουτ-τεῖν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ κατὰ τὸ φαι.

Τὸ ἐμβαπτίζειν τεμάχια ἄρτου ἐντὸς ἀφεψήματος ἢ ζωμοῦ : Ἐλα νὰ σὲ κάμω βουτ-τεῖν.

βουτέρνω ἀμάρτ. βουτ-τέρνω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βουτῶ. Ὁ μεταπλάσμος κατὰ τὰ εἰς -έρνω ρήματα.

